

Sygn. akt VI U 1944/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant – st. sekr. sądowy Marzena Sobiecka

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2019 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: J. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 23 sierpnia 2018 r., znak: (...)

w sprawie: J. D.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę

I zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje J. D. prawo do emerytury od dnia 1 sierpnia 2018 roku,

II nie stwierdza odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

VI U 1944/18

UZASADNIENIE

Decyzją dnia 23 sierpnia 2018r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – po rozpoznaniu wniosku J. D. z dnia 2 sierpnia 2018r. – odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury. W uzasadnieniu tej decyzji organ rentowy – powołując się na art.184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz na § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. Nr 8, poz.43 ze zm.) – wyjaśnił, iż przyczyną odmowy przyznania świadczenia było nieudokumentowanie na dzień 1 stycznia 1999r. wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Dodatkowo organ rentowy wskazał, iż na podstawie dowodów dołączonych do wniosku i wskazanych w wyniku przeprowadzonego postępowania przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999r. okresy:

- nieskładkowe: 7 dni;
- składkowe: 25 lat 2 miesiące i 16 dni;
- stażu sumarycznego 25 lat 2 miesiące i 23 dni;

- stażu w szczególnych warunkach/charakterze: 4 lata 4 miesiące i 21 dni.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony J. D., domagając się ponownej weryfikacji przed Sądem okresów swojej pracy w szczególnych warunkach i przyznania mu emerytury wcześniejszej.

W uzasadnieniu zaskarżenia powód domagał się zaliczenia do okresów swojej pracy w szczególnych warunkach następujących okresów swojego pracowniczego zatrudnienia:

- w Przedsiębiorstwie (...) w B. od 16 maja 1983r. do 31 grudnia 1991r. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony.,
- w (...) Przedsiębiorstwie (...) w B. od 2 listopada 1983r. do 14 maja 1983r. na stanowisku operatora równiarki,
- odbytej zasadniczej służby wojskowej w okresie od 26 kwietnia 1978r. do 4 grudnia 1979r. (1 rok 7 miesięcy i 9 dni).

Na rozprawie powód sprecyzował żądanie odwołania, wskazując iż domaga się zmiany zaskarżonej decyzji i przyznanie mu emerytury od 1 sierpnia 2018r.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS Oddział w B. wniósł o oddalenie odwołania, powołując argumentację przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Organ rentowy wskazał też okresy pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach uznane przez organ rentowy w wymiarze 4 lat 4 miesięcy i 21 dni (od 2 listopada 1976r. do 25 kwietnia 1978r.; od 5 grudnia 1979r. do 15 kwietnia 1981r. oraz od 16 kwietnia 1981r. do 31 października 1982r.).

Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje:

Ubezpieczony J. D. (urodz. (...)) w dniu 2 sierpnia 2018r. złożył (za pośrednictwem poczty – k.34 akt emerytalnych) wniosek o emeryturę. Okolicznością niesporną między stronami było to, iż ubezpieczony nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego (oświadczenie stron procesu do protokołu rozprawy – e-protokół rozprawy k.56 a.s.; skrócony protokół k.54 a.s.).

Spór w rozpoznawanej sprawie dotyczył tego czy – oprócz okresu pracy w szczególnych warunkach uwzględnionego przez organ rentowy w postępowaniu administracyjnym w wymiarze 4 lat 4 miesięcy i 21 dni – ubezpieczony legitymował się dalszymi okresami tego rodzaju pracy na dzień 1 stycznia 1999r., które dawałyby łącznie okres co najmniej 15 lat.

Pierwszym z tych okresów był okres pracowniczego zatrudnienia powoda od 2 listopada 1982r. do 14 maja 1983r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w B.. Zebrane w sprawie dowody (świadcstwo pracy z dnia 10 maja 1983r. – k.14 akt emerytalnych; zeznania świadków W. G. i R. P. – e-protokół rozprawy k.49; skrócony protokół rozprawy k.46 a.s. oraz przesłuchanie powoda – e-protokół rozprawy k.49; skrócony protokół rozprawy k.47 a.s.) jednoznacznie wskazywały, iż ubezpieczony w tym okresie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku operatora spycharko – koparki marki „Białoruś” przy pracach ziemnych, polegających głównie na wykonywaniu wykopów pod kolektory i sieć wodno – kanalizacyjną. Okres tego zatrudnienia wyniósł 6 miesięcy i 14 dni i powinien być zakwalifikowany do pracy w szczególnych warunkach według załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. (Dz. U. Nr 8, poz.43) – wykazu A, działu V poz. 3 „prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych”, jak również według załącznika nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony środowiska z dnia 1 lipca 1983r. – wykazu A, działu V, poz.3 lit. A – maszyniści robót ziemnych – punktu 1 i punktu 3: maszynista koparek i ładowarek jednonaczyniowych i wielonaczyniowych oraz maszynista spycharek i ciągników gąsienicowych.

Z kolei na podstawie dowodów z dokumentów z akt osobowych powoda dotyczących jego pracowniczego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w B. Oddziale w S. (nadesłanych do akt sprawy przez podmiot archiwizujący - (...) Urząd Wojewódzki w B.) oraz dowodów z zeznań świadków J. F. i J. R. oraz dowodu z przesłuchania powoda - e-protokół rozprawy k. 49; skrócony protokół rozprawy k.46 i 47 a.s.) Sąd Okręgowy ustalił, iż okres zatrudnienia powoda

w tym Przedsiębiorstwie od 16 maja 1983r. do 31 grudnia 1991r. (8 lat 7 miesięcy i 16 dni) był okresem pracy w szczególnych warunkach, w którym ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego marki (...) o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Pojazd ten miał dopuszczalny ciężar całkowity 18 ton i powód przewoził nim materiały budowlane n.p. wielkie płyty.

Wiarygodność zeznań świadków J. F. i J. R. została potwierdzona także dowodami z odpisów dokumentów z ich akt emerytalnych, z których wynikało iż byli on w powyższym okresie pracy powoda w (...) w B. pracownikami tego Przedsiębiorstwa (J. F. od 16 lipca 1974r. do 30 maja 1992r. jako kierowca – k.61 akt emerytalnych tego świadka; J. R. od 16 lipca 1974r. do 30 maja 1992r. jako kierowca – k.8 akt emerytalnych tego świadka).

Omawiane dowody dawały podstawy do zakwalifikowania pracy ubezpieczonego w (...) w B. Oddziale w S. do pracy w szczególnych warunkach według powołanego wyżej załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. – wykazu A działu VIII transport, poz.2 – prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów.

Wyżej wskazane okresy pracy powoda w szczególnych warunkach (w tym okres uznany przez ZUS w postępowaniu administracyjnym w wymiarze 4 lat 4 miesięcy i 21 dni plus 6 miesięcy i 14 dni plus 8 lat 7 miesięcy i 16 dni) łącznie wyniosły 13 lat 6 miesięcy i 21 dni.

Okres ten powinien zostać także powiększony o okres odbytej przez powoda zasadniczej służby wojskowej (czego domagał się on w odwołaniu) od 26 kwietnia 1978r. do 4 grudnia 1979r. (1 rok 7 miesięcy i 9 dni). Podstawą prawną doliczenia tego okresu do stażu emerytalnego powoda w szczególnych warunkach stanowi art.120 ust.1 (poprzednio art. 108 ust.1) ustawy z dnia 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 28 czerwca 1979r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej – Dz. U. z 1979r. Nr 15, poz.97). Zgodnie z tym przepisem pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podjął pracę, czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych.

Wyjaśnić należy, że w aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego, prezentowana jest jednolita wykładnia przepisów, według której okres służby wojskowej dla żołnierza zatrudnionego przed powołaniem do czynnej służby wojskowej w warunkach szczególnych (I kategorii zatrudnienia), który po zakończeniu tej służby podjął zatrudnienie w tych samych warunkach, jest nie tylko okresem służby w rozumieniu art.6 ust.1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale także okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu § 3 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze (por. np. wyroki SN z dnia 24 listopada 2009r., II UK 215/09 OSNP 2011 nr 15- 16, poz.219, z dnia 9 marca 2010r., I UK 333/09, LEX nr 585739, z dnia 24 maja 2012r., II UK 265/11, LEX nr 1169836, z dnia 17 maja 2012r. I UK 399/11, LEX nr 1211140). Zaprezentowany pogląd podzielił również powiększony skład Sądu Najwyższego w uchwale z dnia 16 października 2013r., II UZP 6/13 (LEX nr 1385939).

Na podstawie dowodów z akt osobowych powoda dotyczących okresu jego zatrudnienia w Okręgowym Zakładzie (...) w B. Oddziale w S. (w tym świadectwie pracy z 15 kwietnia 1981r.) i świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 9 lipca 2018r. (k.21 akt emerytalnych powoda) oraz oryginału księżeczki wojskowej powoda (k.34 akt emerytalnych) Sąd ustalił, iż przed powołaniem do zasadniczej służby wojskowej powód wykonywał w tym Zakładzie pracę w szczególnych warunkach na stanowisku maszynisty równiarki i w dniu następnym po odbyciu tej służby podjął pracę w tym samym Zakładzie z dniem 5 grudnia 1979r., a więc z oczywistym zachowaniem terminu wskazanego w art.120 ust.1 powołanej ustawy o powszechnym obowiązku obrony.

Nadmienić należy, iż okresy zatrudnienia powoda w tym Zakładzie przypadający bezpośrednio przed powołaniem powoda do odbycia zasadniczej służby wojskowej oraz przypadającej bezpośrednio po tej służbie zostały zaliczone przez organ rentowy do pracy w szczególnych warunkach już na etapie postępowania administracyjnego.

Po doliczaniu okresu odbywania tej służby do okresów pracy w szczególnych warunkach, łączny okres zatrudnienia powoda w szczególnych warunkach wyniósł 15 lat i 2 miesiące.

Zgodnie z dyspozycją art.184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2018r., poz.1270), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art.27.

Emerytura, o której mowa w ust.1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z treścią art.27 cytowanej ustawy okres składkowy i nieskładkowy wynosi co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Natomiast w myśl § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz.43) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki, tj. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jak wykazało postępowanie dowodowe powód spełnił wszystkie powyższe warunki nabycia prawa do emerytury w wieku niższym od powszechnego z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art.477¹⁴ § 2 K.p.c. w związku z powołanymi wyżej przepisami prawa materialnego orzekł jak w punkcie I wyroku, przyznając ubezpieczonemu prawo do wcześniejszej emerytury od pierwszego dnia miesiąca w którym złożył on wniosek o jej przyznanie (art.129 ust.1 ustawy emerytalnej).

Na dzień złożenia wniosku spełnił on bowiem wszystkie warunki konieczne do nabycia tego prawa.

W punkcie II wyroku nie została stwierdzona odpowiedzialność organu rentowego, o której mowa w art.118 ust.1a ustawy emerytalnej, gdyż istotnych dla rozstrzygnięcia sporu ustaleń Sąd dokonywał na podstawie materiału dowodowego, który nie był dostępny w postępowaniu administracyjnym (akta osobowe, zeznania świadków).

SSO Janusz Madej